

Total number of printed pages – 7

3 (Sem-2/CBCS) PHI HG/RC

2025

PHILOSOPHY

(Honours Generic/Regular)

Paper : PHI-HG/RC-2016

(Indian Philosophy)

Full Marks : 80

Time : Three hours

***The figures in the margin indicate
full marks for the questions.***

1. Answer the following questions as directed :
1×10=10

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া :

- (a) What is the meaning of the word
'Nastika' in Indian Philosophy?

ভাৰতীয় দৰ্শনত 'নাস্তিক' শব্দৰ অৰ্থ কি?

(b) What is the first product of evolution according Samkhya ?

সাংখ্য দৰ্শনৰ মতে জগতৰ ক্ৰমবিকাশৰ প্ৰথম উৎপাদন কি?

(c) Jaina metaphysical theory is called _____.
(Fill in the blank)

জৈন দৰ্শনৰ আধ্যাত্মতত্ত্বক _____ বুলি কোৱা হয়।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(d) "Brahma Satya, Jagat Mithya" Which philosophical system is associated with this statement ?

"ব্ৰহ্ম সত্য, জগত মিথ্যা"
এই উক্তিটোৰ লগত কোনটো দাৰ্শনিক সম্প্ৰদায় জড়িত?

(e) Give an example of Samanya Laksana Pratyaksa.

সামান্য লক্ষণ প্ৰত্যক্ষৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

(f) According to Buddhism, _____ is the root cause of suffering.

(Fill in the blank)

বৌদ্ধ দৰ্শন অনুসৰি _____ দুখৰ মূল কাৰণ।
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

(g) Mention any one charge against Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ বিৰুদ্ধে থকা যিকোনো এটা অভিযোগ উল্লেখ কৰা।

(h) What is Aprama ?

অপ্ৰমা কি?

(i) 'Nirvana' is related to which noble truth of Buddhism ?

'নিৰ্বাণ' বৌদ্ধদৰ্শনৰ কোনটো আৰ্য সত্যৰ লগত জড়িত?

(j) What is the meaning of Ramanuja's Philosophy of Visistadvaita ?

ৰামানুজৰ বিশিষ্টাদ্বৈতবাদ দৰ্শনৰ অৰ্থ কি?

2. Answer the following questions in brief:
2×5=10

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ চমুকৈ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the meaning of the word 'Naya' in Jainism ?

জৈন দৰ্শনত 'নয়' শব্দৰ অৰ্থ কি?

(b) What are the Astika systems of Indian Philosophy ?

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ আস্তিক সম্প্ৰদায়সমূহ কি কি?

- (c) How many qualities constitute Prakriti ?
What are they ?

প্রকৃতি কেইটা গুণেৰে গঠিত? সেই কেইটা কি কি?

- (d) What are the *two* stages of Brahman according to Sankaracharya ?

শংকৰাচাৰ্যৰ মতে ব্ৰহ্মৰ দুটা স্তৰ কি কি?

- (e) What is comparison (Upamana) in Nyaya philosophy ?

ন্যায় দৰ্শনত 'উপমান' বুলিলে কি বুজা?

3. Answer the following questions : **(any four)**

5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : (যিকোনো চাৰিটা)

- (a) Discuss briefly the dichotomy between Astika and Nastika in Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ আস্তিক আৰু নাস্তিক দ্বিধাকৰণ সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

- (b) Write a short note on plurality of Purusha of Samkhya Philosophy.

সাংখ্য দৰ্শনৰ বহু পুৰুষবাদ তত্ত্বটোৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

- (c) Explain briefly the Jaina theory of Syadvada.

জৈন দৰ্শনৰ স্যাদবাদ তত্ত্বটোৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) Explain briefly the Alaukika or Extra-Ordinary perception of Nyaya Philosophy.

ন্যায় দৰ্শনৰ অলৌকিক প্ৰত্যক্ষত বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (e) Briefly explain the theory of impermanence of Buddhism.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ অনিত্যবাদ বা ক্ষণিকবাদ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (f) Explain briefly the concept of Avidya in Sankaracharya's Philosophy.

শংকৰাচাৰ্যৰ দৰ্শনৰ অবিদ্যাৰ ধাৰণাটো চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

4. Answer the following questions : **(any four)**

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো চাৰিটা)

- (a) What are the common characteristics of Indian Philosophy ? Discuss.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।

(b) Discuss Samkhya theory of evolution.

সাংখ্য দৰ্শনৰ বিৱৰ্তনবাদ বা ক্ৰমবিকাশ তত্ত্ব আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the Buddhist doctrine of Pratityasamutpada.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ প্ৰতীত্যসমুৎপাদ তত্ত্বটো আলোচনা কৰা।

(d) Discuss the Jaina theory of Anekantavada.

জৈন দৰ্শনৰ অনেকান্তবাদ তত্ত্বটো আলোচনা কৰা।

(e) Critically discuss Samkara's concept of Brahman.

শংকৰৰ ব্ৰহ্মৰ ধাৰণাটো সমালোচনাসহ আলোচনা কৰা।

(f) Explain the relation between Jiva and Brahman according to Ramanuja.

ৰামানুজৰ মতে জীৱ আৰু ব্ৰহ্মৰ সম্পৰ্ক ব্যাখ্যা কৰা।

(g) What are various kinds of Inference or Anumana according to Nyaya Philosophy? Explain.

ন্যায় দৰ্শন অনুসাৰে অনুমানৰ বিভিন্ন ভাগসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।

(h) Explain the arguments as advanced by Samkhya system regarding the existence of Prakriti.

প্ৰকৃতিৰ অস্তিত্ব সম্পৰ্কে সাংখ্যই আগবঢ়োৱা যুক্তিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।